

Dorthe Nors viser, at den ugifte kvinde er en paria

Dorthe Nors' nye roman kredser om Gunn Haven. En kvinde i fyrrerne. Måske er hun endda fyldt halvtreds. Hun er sig pinligt bevidst om sin status som den, der altid falder lidt udenfor. Trods alle krumspring og anstrengelser er hun en ener – og hun er alene. Foto: Lea Meilandt.

Inger Tejlgaard Olesen Ravn
26.01.2025

BØGER // ANMELDELSE – Dorthe Nors illustrerer med romanen *Spænd*, at selv med større økonomisk lighed anerkendes den ugifte kvinde ikke som et ligeværdigt og fuldt integreret medlem af samfundet.

Spænd

Forfatter: Dorthe Nors

Forlag: Gutkind

Udkom d. 17. januar 2025.

Det er ikke en helt almindelig romanhelteinde, vi møder i **Dorthe Nors' roman *Spænd***.

Gunn Haven er en kvinde i fyrrerne. Måske er hun endda fyldt halvtreds. Hun er sig pinligt bevidst om sin status som den, der altid falder lidt udenfor. Trods alle krumspring og anstrengelser er hun en ener – og hun er alene.

Nu er hun næsten begyndt at gøre en dyd ud af det, som f.eks. når hun kontant kasserer det par lyserøde ruskindspumps, hun ellers har brugt til sine forelæsninger om astrofysik. Farvel til Askepot. I stedet ifører hun sig resolut sine vandrerstøvler og lever med, at folk undrer sig.

På den ene side er *Gunn Haven* en klassisk *outsider* – *gammeljomfru*, anyone? – men her i romanen har den ynkelige, ældre, ugifte og lidt hjælpeløse stereotyp, som ingen rigtigt vil have, fået en højst tiltrængt *makeover*.

Hun er professor i fysik med speciale i lys, tid og gammaglimt, og hun er internationalt anerkendt. Nok er hun ugift og barnløs, men jomfru er hun ikke, og minsandten om hun ikke har et ”personligt forhold” til en ung mand, der romanen igennem konsekvent benævnes *drengen*.

Dorthe Nors undlader eksplicite forklaringer, så et øjeblik mistænker vi det værste, grooming og cougars. Det er heldigvis heller ikke den kliché, der er sandheden.

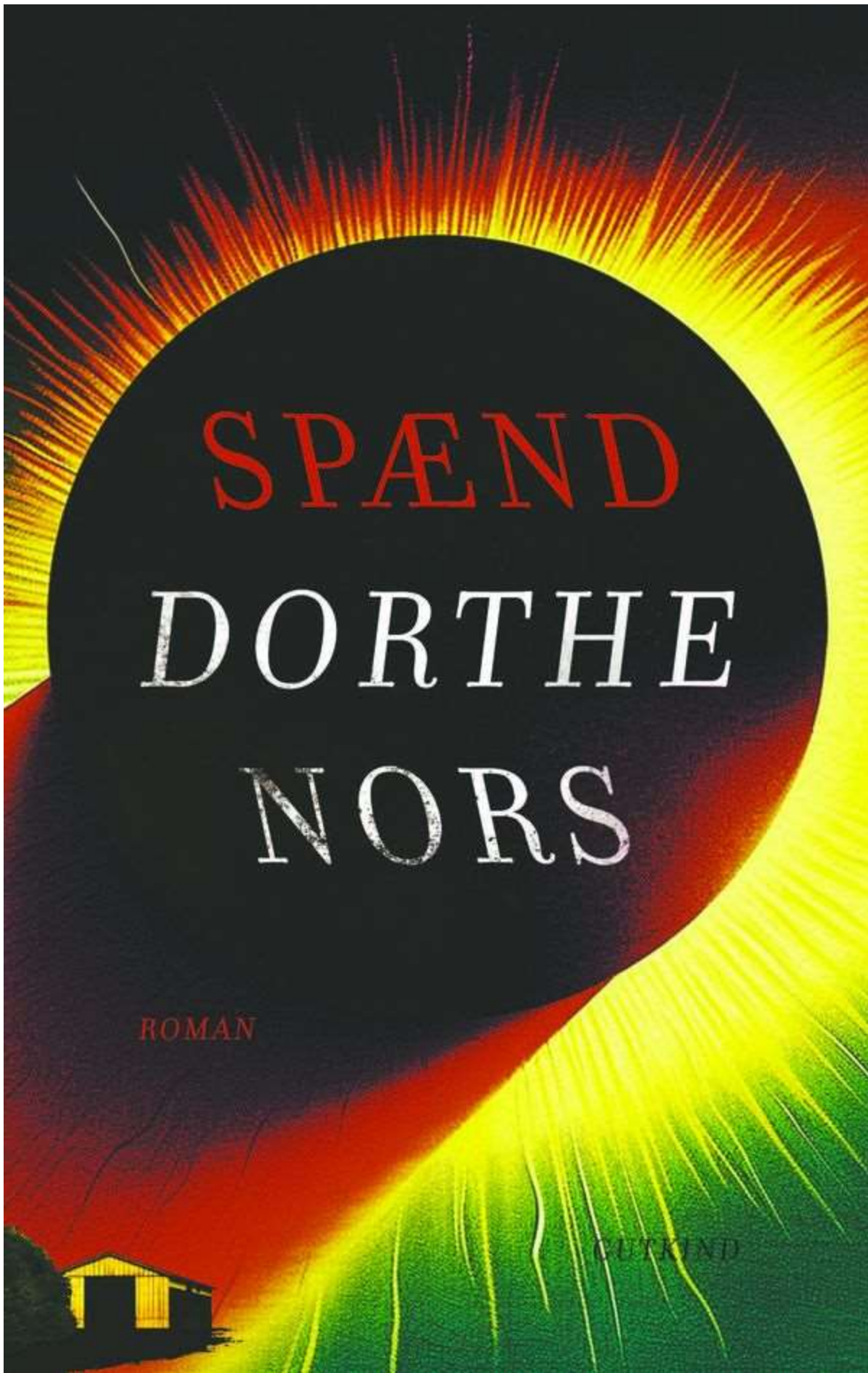
Dorthe Nors viser, at den ugifte kvinde ikke er fuldgyldigt medlem af samfundet

Dorthe Nors illustrerer med denne roman, at selv med større økonomisk lighed anerkendes den ugifte kvinde ikke som et ligeværdigt og fuldt integreret medlem af samfundet.

Hun er en paria.

Det er kun én facet af en diamantsleben roman, hvor lyset rammer og brydes og skinner i mange retninger og farver.

Ved romanens begyndelse har Gunn taget delvis orlov fra professorstillingen og er flyttet langt ud på landet. Det kunne ligne en flugt, men er i virkeligheden en hjemvending: For enden af mælkevejen, mellem Vesterhavet, hede og granskov, med små endeløse grusveje, et eget *system*, som det benævnes, der ender blindt efter mælkeruterne er nedlagt, i *Magnas hus*, som hun har arvet efter sin bedstefars søster, der heller aldrig blev gift.

Mens symbolikken og lokalkoloritten skærer i finfølelsen efter at sprøjtedysen er blevet vredet en ekstra gang, så bliver sammenligningen mellem byen og landet et mål på ensomheden, der falder uventet ud.

Byen er fyldt med samtaler og snak og møder, Gunn er veletableret med kollegaer, der også er venner, studerende og menneskevrimmel – og meget lidt at føle sig rigtig hjemme i. Det skulle da lige være udsigten til parret i lejligheden på den anden side af vejen, der går rundt og leger far-mor-børn.

Ude på landet ligger hendes hus i spænd mellem en håndfuld andre huse og deres beboere. De kommer til at udgøre et mere stabilt netværk at orientere sig efter og mærke sig selv i.

Først og fremmest er der nabo og hjemmefrisør, Brit, med hendes 15-16-årige datter, Jenny. Da vi første gang møder dem, kommer de ridende på deres to islændere med pandelygter, der lyser i mørket.

“Mødrene er nærige med at åbne deres familier og dele deres børn, de er hurtige til at fordømme enhver kvinde, der har valgt et andet liv

Umiddelbart er Gunn lidt irriteret over, at de to fremmede retter spotlyset mod hende, så at sige. Men så vendes blikket, og vi ser, at moderen Brits kropssprog bærer præg af hendes ensomhed, når hun er blandt andre mennesker:

“Moderen lo, og det fik pigen, der sad mut på sin islænder, til at kigge sig tilbage og moderen til at stryge en hånd over ansigtet. Det gjorde hun tit, og af og til trak en rødmen ind over hende. Altid glad, men den der hånd ville op til munden, som ville den standse det, munden allerede ikke havde kunnet lade være med at sige.”

Senere får vi at vide, at Brit *transmitterer* – som en radio, der konstant sender nødsignaler ud i mørket i håbet om, at nogen hører hende.

Manden, hendes alibi mod ensomheden, optræder konstant som et fravær, enten er han på job eller også er han ude i værkstedet. Kun en enkelt gang kommer han listende forbi på strømpefødder og bagom ryggen på Britt og Gunn.

Dorthe Nors undersøger i sin nyeste roman, *Spænd*, ensomheden som et uundgåeligt aspekt af tilværelsen. Foto: Lea Meilandt

Også Brits datter, Jenny, der først virker så sur og tvær, kommer til at spille en rolle for Gunn. Tværheden går over, da Jenny har Gunn for sig selv: Gunn som den spændende verdensdame, Brit som en evig kilde til flovhed, uddannet som hun er.

Det viser sig, at Gunn har forstået at etablere et forhold til flere andre unge mennesker i løbet af sit liv. Hun er trådt til som "reservemor" for børn, hvis rigtige mødre enten ikke formår at se deres fulde potentiale eller ikke har baggrunden, uddannelsen og

viljen til at bakke op om barnets søgen ud i verden, og dette har medført flere konflikter, finder vi ud af i fortællingens små sidebemærkninger.

Den tidligere nævnte dreng var den vigtigste af disse protegeer, og han er nu blevet sendt ud i verden på Gunns foranledning – og regning. Kort inden Gunns ankomst i sit lille bondehus, var hun til Mortensaften hos hans forældre, og hun har løbende flashbacks til, hvor galt det gik:

”Hans forældre er af den mening, at jeg har begået en slags tyveri.”

Selv over for sin nærmeste ven og kollega, vil hun ikke tale om oplevelsen. Det kunne lyde som en beskyldning om grooming, hvilket ikke har været tilfældet, men konfrontationen med ”drengets mor” giver Gunn følelsen af, at hun er omgivet af endeløse familier, som har fordømt hende til at leve i en anden virkelighed end de, fordi hun selv er familieløs.

“Gunn har ingen mand, ingen børn, ingen katte. Men hun har en plante, Mike, opkaldt efter astronauten Michael Collins

Mødrene er nærige med at åbne deres familier og dele deres børn, de er hurtige til at fordømme enhver kvinde, der har valgt et andet liv. Bogen er således fyldt med mere eller mindre dysfunktionelle familiemønstre. Det ultimative skrækeksempel møder vi hos to andre naboer, hypokonderen Edith og hendes datter *Gavlkvinden*, som Gunn tænker på hende, fordi hun møder hende foran en gavl, der er styrtet sammen.

Edith har i sin tid guilt-trippet den nu trediveårige datter til at blive boende hjemme hos hende i al evighed for at passe på hende og trods datterens utiltrækkende udseende, grove væremåde og modbydelige handlinger er det umuligt ikke at føle medlidenhed med det store uhyre af en kvinde.

Bogen undersøger ensomheden som et uundgåeligt aspekt af tilværelsen, og undersøgelsen falder ikke ud på helt den måde, man umiddelbart skulle antage: Alle kan få øje på den ugifte kvindes ensomhed. Det er ikke det.

I bogen her vendes blikket rundt, og man ser ensomheden, der ligger og slider i både parforhold og familier, som aldrig nogensinde kan være eller give en garanti mod netop den.

Gunn har ingen mand, ingen børn, ingen katte. Men hun har en plante, Mike, opkaldt efter astronauten Michael Collins. I den bog Gunn arbejder på, forklarer hun om, hvad han betyder for hende:

”I mit arbejde har astronauten Michael Collins haft en vis motiverende betydning. Det var ham som under månelandingen i 1969 blev i modulet, mens Armstrong og Aldrin samlede sten og talte med præsidenten. [...] Den der tur bag om månen, igen og igen. Stilheden.”

I *Spænd* bruges Michael Collins som et tilbagevendende billede på det menneske, der har mod til at erkende, at en del af livet leves udenfor andres blik og uden nogen vidner. Alene. Erkende det, udleve det, uden at gå i panik.

Se også videointerviewet med Dorthe Nors, hvor hun fortæller om romanen, som vi bringer i samarbejde med Forfatterweb.

Dorthe Nors

gutkind

Inger Tejlgaard Olesen Ravn

Inger Tejlgaard Olesen Ravn er cand.mag. i litteraturvidenskab og engelsk, lektor ved Campus Vejle, forfatter til artikler til Dansknoter, fagblad for gymnasieansatte dansklærere. Er jyde, bijobber som Shetlandspony og skriver dårlige digte på...

POV Overblik

Støt POV's arbejde som uafhængigt medie og modtag **POV Overblik** samt dagens udvalgte tophistorier alle hverdage, direkte i din postkasse.

- Et kritisk nyhedsoverblik fra ind- og udland
- Indsigt baseret på selvstændig research
- Dagens tophistorier fra POV International
- I din indbakke **alle hverdage** kl. 12.00
- Betal med **MobilePay**

For kun 25, 50 eller 100 kr. om måneden giver du POV International mulighed for at bringe uafhængig kvalitetsjournalistik.

MobilePay

VISA VISA

Tilmed dig her →